

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
האגף לקליטת תלמידים עולים

**חג הסיגד
יחידות הוראה**

רקע:

חג הסיגד - חג חידוש הברית והכיסופים לציון של יהודי אתיופיה, הוא יום משמעותי ביותר בחיי הדת של יהודי אתיופיה. קיומו היווה מוקד לגיבוש הזהות הדתית, הרוחנית והקהילתית של "ביתא ישראל". שימורו של החג בארץ ממשיך למלא תפקיד חשוב בקרב בני הקהילה, שזכו להגיע לישראל, ויכול לתרום רבות להשתלבות בני הקהילה בחברה הסובבת אותם, לחיזוק תחושת השייכות של התלמידים יוצאי אתיופיה לחברה הישראלית וכן לתרום לתרבות היהודית בכלל. החל משנת 2008 חג הסיגד הינו אחד ממועדי ישראל על פי החלטת כנסת ישראל.

מצרפת בהמשך הצעה לשתי יחידות הוראה המתבססות על טקסטים מהספר:

"מרקם - סיפורים מפי יהודי אתיופיה".

את הספר המלא ניתן למצוא באתר האגף לקליטת תלמידים עולים בקישור:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Olim/ShiluvLimudi/TochniotMirkam.htm>

מטרות ההוראה:

- עיסוק בטקסטים ספרותיים הרלוונטיים ללומד (ארץ מוצא)
- חינוך לאזרחות ולחיים במדינה רבת-תרבויות
- קירוב בין דורי (הורים וילדים)
- קידום לשוני

קהל יעד:

ניתן להתאים את יחידות ההוראה לתלמידים ברמות שונות ובגילים שונים, "סיפורים עממיים" משולבים בתכניות ההוראה לתלמידים בכל שכבות הגיל.

יחידות הוראה מצורפות:

א. אבא – גברהנא

מתחמק ממבחן

"ומסדר" את אנשי עירו ואת הבדחן

(עמוד 24 ב"מרקם" סיפורים)

תהליך ההוראה/הלמידה

לפני הקריאה

- רקע על חג הסיגד - ניתן להדגיש היבטים היסטוריים, גיאוגרפיים או למקד את השיח על היות החברה הישראלית רב-תרבותית.
- הכרת מושגים: בדחן, סטנד-אפיסט
- מילים הנזכרות בטקסט: לץ, פיקח, ערמומי, צץ...

קריאה

- הקראה קולית של מורה. (מפגש ראשון עם הטקסט הסיפורי)
- קריאה בתפקיד: הדמויות "המדברות" וקריין.

פעילויות לאחר קריאה

- רובד גלוי - מה כתוב במפורש / לסמן..
- רובד סמוי – ניתן להוסיף מידע ופרשנות לצד הטקסט
- הסקת מסקנות – מסר /מוסר השכל
- זיהוי אמצעים לשוניים אופייניים להומור, זיהוי יסודות דמיוניים, יסודות בדויים וכו'...
- התבנית הסיפורית החוזרת בכל סיפורי אבא-גברהנא:
 - מצב הגיבור בתחילת הסיפור – מסכן וחלש
 - התפנית – צץ רעיון במוחו!
 - מצב הגיבור בסוף הסיפור – חכם, מנצח, ערמומי

משימות נוספות:

- הבעת רשמים אישיים בעל פה או בכתב.
- סיפור בדיחה בכיתה.
- ליקוט בדיחות בבתי התלמידים (הורים וכו'...)
- צפייה בתוכנית קצרה הומוריסטית.
- הורים בני הקהילה יספרו על "אבא גברהנא".
- המושג "בדחן", האם גם כיום קיים מקצוע כזה? (סטנד-אפ, מצחיקן)

פעילויות העשרה מתאימות:

בדיחות מורחבות.

ניתן ליצור ספרייה כיתתית של בדיחות מורחבות כמו: סיפורי הרשלה, חכמי חלם ודומיהם. (ניתן לחפש טקסטים עפ"י שמות הלצים מתרבויות שונות: חואג'ה נאצר א-דין מתורכיה, מולה מפרס, טיל אולנשפיגל ממזרח אירופה, ג'והה מצפון אפריקה...)

לסיפורים הללו (הבדיחות המורחבות), ניתן לשכתב את הטקסט הסיפורי בצורת קומיקס או להמחז את הסיטואציות המצחיקות.

בספרי הלצים יש בד"כ איורים.

ניתן לתת משימות כמו: תמונה מחפשת סיפור!
סיפור שמחפש את האיור שלו!
וכמובן... יצירה בחומרים שונים בהתאמה לטקסט הכתוב.

ב. אבא – גברהנא מזלזל ואחר כך מתפעל (עמוד 34 ב"מרקם סיפורים")

תהליך ההוראה דומה לתהליך שהוצג לגבי הסיפור: אבא – גברהנא מתחמק ממבחן "ומסדר" את אנשי עירו ואת הבדחן (עמוד 24 ב"מרקם" סיפורים)

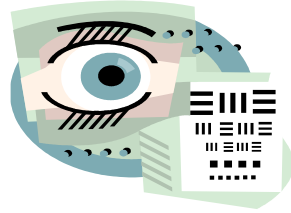
מאפיינים ייחודיים:

בסיפור חד אבא גברהנא חידה לאישה חכמה, כדי לבדוק את השמועה בדבר שנינותה הרבה.

תת הז'אנר של סיפורים עממיים הנקרא: חידות.

חידות אתיופיות נוספות:

היא כל היום הסתובבה, הסתובבה...
ובלילה סגרה את התריס והלכה לישון! מי זאת? (עין)

היא כל הזמן אוכלת ואוכלת...
אבל אף פעם לא שבעה! מי היא? (אדמה)

פעילויות מתאימות:

חידות מבית אבא

הביאו חידות הנהוגות בבית, עצבו במחשב ואגדו לאסופת חידות כיתתית.
צרפו דף תשובות לבקרה עצמית.

חידת שמי

חודו חידות בכתיבה או בציור, שהתשובה שלהן היא שמכם!
עצבו וארגנו באוגדן כיתתי, כדי שחברים יוכלו לנסות ולפתור.

חידות ותשבצים

כל הרחבה של פינת חידות וחידודים, חידות ושעשועונים מתאימה לנושא.

כתיבה:

טלי אלבז

מדריכה ארצית

אגף קליטת תלמידים עולים